

Hierbij informatie over de familie Diemer. Omdat dit een predikantengeslacht is, is er veel terug te vinden in de archieven. Om de geschiedenis een beetje te begrijpen, is een lesje kerkgeschiedenis noodzakelijk. Met de kerkelijke beweging in de 19e eeuw die we de Afscheiding noemen, verloor de Nederlandse Hervormde Kerk een deel van haar orthodoxe leden. Er vormden zich afgescheiden gemeenten. Uiteindelijk ontstonden zo gereformeerde kerken (in een bonte verscheidenheid). Al in de 18e eeuw waren vele orthodox-gereformeerden ontevreden over de vaderlandse kerk. Die kerk - tot ver in de 18e eeuw altijd de gereformeerde en vervolgens de hervormde kerk genoemd - zou ook de volkskerk, de vaderlandse of de nationale kerk genoemd kunnen worden (wij noemen haar hier verder: Hervormde Kerk). En hoewel zij officieel nooit een staatskerk is geweest, was zij wel tot de omwenteling in 1795 de enige officieeltoegestane, bevoorrechte kerk, nauw verweven met de staat; de andere kerken (katholieke, lutherse, remonstrantse en doopsgezinde - en hetzelfde gold voor de joden) werden getolereerd. Geloofsvervolging kwam zeker in de 18e eeuw niet meer voor in de Republiek van de Zeven Verenigde Nederlanden, maar veel meer dan tolerantie is het toch niet geweest. Nu was het niet die bevoorrechte positie van de Hervormde Kerk waarover haar orthodoxe (rechtzinnige) leden ontevreden waren. Maar wel over de geest van rationalisme en vrijzinnigheid die er de overhand had gekregen. En die ontevredenheid was sterk toegenomen door het zogenaamde Algemeen Reglement voor het bestuur der Hervormde Kerk dat Koning Willem I aan die kerk had opgelegd. Daarmee was de oude Dordtse kerkorde van 1618-1619 aan de kant gezet en, buiten de kerkelijke vergaderingen om, vervangen door een reglement dat het centrale gezag binnen de kerk in handen van de overheid legde. Een ondubbelzinnige handhaving van de aloude gereformeerde belijdenisgeschriften paste niet bij die strategie: de overheid wenste geen onenigheid in het land over leerstellige kwesties. Er diende ruimte te zijn binnen de nationale kerk voor velerlei godsdienstige opvattingen. Het orthodoxe deel der natie protesteerde. Velen van de geletterden onder hen deden dat door middel van brieven aan de koning en ook de deftige heren van het "Reveil" (een orthodox-protestantse opwekkingsbeweging, met mensen als Groen van Prinsterer en anderen) lieten zich niet onbetuigd. De mindere man schreef geen brieven, maar bezocht de zgn. conventikels (godsdienstige bijeenkomsten die, buiten de officiële kerk om, bij particulieren werden gehouden) waar oefenaren de oude waarheid verkondigden. Uiteindelijk liep dit uit op een Afscheiding van een deel der orthodoxe leden van de hervormde kerk. Voor het eerst gebeurde dat in Ulrum (bovenin Groningen), in 1834. Op 14 oktober 1834 werd in de hervormde kerk van Ulrum de 'Acte van Afscheiding of Wederkeer' voorgelezen en door het overgrote deel van de hervormde gemeente getekend. Ds. H. de Cock was daar de predikant en net als zijn gemeente kon hij zich niet langer verenigen met de gang van zaken in het hervormde kerkgenootschap. Men voelde zich daar onder meer vanwege de vrijzinnige prediking niet meer thuis. Had koning Willem I door zijn wetgeving immers niet gezorgd, dat de aloude belijdenisgeschriften in feite buitenwerking gesteld werden? Had hij de democratische kerkinrichting, zoals die in 1618-1619 was vastgesteld door de eerwaarde Synode van Dordrecht, niet veranderd in een autoritaire, van bovenaf geregeerde kerk, waar bovendien iedereen vanaf de kansel kon zeggen wat hem goed leek? Werd daarmee naar de beleving van velen de 'Waarheid Gods' niet met voeten getreden? Men scheidde zich daarom af van 'de valsche kerk'. Na die gebeurtenis namen de onrust en spanning in Ulrum nog danig toe. Een compagnie van meer dan 100 soldaten werd naar het dorp gestuurd om de orde te handhaven en de afgescheidenen te intimideren. De koning haalde een oude wet van Napoleon van stal; daardoor werden bijeenkomsten van Afgescheidenen van meer dan twintig personen verboden. En aan de lagere overheden gaf hij opdracht strikt op de naleving daarvan toe te zien. Desondanks kwamen de Afgescheidenen bijeen in zolder- en achterkamertjes, in boerenschuren, op eilandjes of in het open veld. Eind november werd De Cock gevangen gezet in Groningen. Voor die tijd had hij nog tal van

bijeenkomsten geleid in de provincies Groningen en Drenthe. Spoedig kwam het overal in het land tot afscheiding van de Hervormde Kerk. Door gerechtelijke vervolging en inkwartiering van soldaten (ds. De Cock kreeg er twaalf langdurig in huis, die hem op allerlei manieren dwarsboomden) trachtte de overheid de afscheidingsbeweging te onderdrukken. Maar het tij was niet meer te keren. In april 1835 waren er alleen al in de drie noordelijke provincies twaalf afgescheiden gemeenten gevormd. Represailles van de overheid hadden niet het gewenste effect en na enige jaren kon toestemming van de overheid verkregen worden om een eigen kerk te stichten, mits men afzag van aanspraken op enig bezit van de Hervormde Kerk, zelf voor de armen der gemeente zorgde en de naam gereformeerd niet gebruikte. Vele groepen maakten van deze gelegenheid gebruik en zo ontstonden de Chr. Afgescheiden Kerken. Dit leidde meteen al tot onderlinge twist en scheuring, omdat een aantal niet wenste te buigen voor de overheid en liever bleef lijden (onder het kruis) dan dat ze de naam "gereformeerd" zou moeten opgeven (de zgn. kruisgemeenten). In 1869, toen herkenningseis vanwege de overheid verviel, herenigde zich een deel van de kruisgemeenten met de chr. afgescheidenen; samen vormden ze de Chr. Gereformeerde Kerk. In 1892 ging het grootste deel van de Chr. Gereformeerde Kerk samen met de kerken van de Doleantie (een nieuwe afscheidingsbeweging in de Ned. Hervormde Kerk o.l.v. Abr. Kuyper); zo ontstonden de Gereformeerde Kerken in Nederland (GKN); een deel van de chr. gereformeerden bleef buiten de samenwerking: sinds 1947 noemen zij zich de Chr. Gereformeerde Kerken. In 1944 scheurden de GKN. Zo ontstonden naast de GKN (ook wel de synodaal gereformeerde kerken genoemd) de GKN-Vrijgemaakt. Reeds vanaf het begin bestonden er binnen deze GKN-Vrijgemaakt echter twee stromingen. Uiteindelijk leidde dit in 1964 tot de schorsing van ds. Van der Ziel te Groningen-Zuid, en in 1966 tot de zogenaamde Open Brief van 25 vooraanstaande vrijgemaakten, welke brief was bedoeld als hart onder de riem voor ds Van der Ziel en zijn aanhangers, maar werd een lont in het kruidvat. De ondertekenaars van deze brief werden uit de kerk gezet, en velen volgden hen. De ontstane groep kerken werden aanvankelijk buitenverbanders genoemd. Sinds 1979 heet deze groepering officieel de Nederlands Gereformeerde Kerken. Geert Diemer is jullie betovergrootvader. Hij werd geboren op 2 mei 1876 te Scharnegoutum, Wymbritseradiel. Op 26 oktober 1902 werd Geert als predikant bevestigd in de gereformeerde kerk van Uithuizermeeden. Vervolgens trouwde hij op 25 mei 1904 te Oldehove met Martje Jeltina Bakker. Zij kregen negen kinderen: 1. Everhardus (Evert) Diemer, geboren op 28 april 1905 te Roodeschool, gehuwd op 17 september 1946 te Dordrecht met Catharina Jacoba van der Esch (1919-1993) met wie hij 6 kinderen krijgt, predikant en adjunct-directeur van dagblad De Rotterdammer (het blad waarvan oom Hendrik Diemer directeur en hoofdredacteur was), overleden te Dordrecht op 9 juni 1979; 2. Antje Diemer, geboren te Roodeschool op 20 juni 1906, overleden te Marrum op 4 oktober 1916, 10 jaar oud; 3. Annigje (Annie) Diemer, geboren te Roodeschool op 20 december 1907 (jullie overgrootmoeder); 4. Klaas Diemer, geboren te Marrum op 30 december 1908, overleden te Marrum op 21 mei 1910, 1 jaar oud; 5. Grietina (Tine) Diemer, geboren te Marrum op 27 september 1910, gehuwd @?, kinderen?, overleden te Winschoten op 8 juli 1998; 6. Geertruida (Truus) Diemer, geboren te Marrum op 26 juni 1912, gehuwd op 8 mei 1942 te Winschoten met weduwnaar Rijnko Havinga (1903-1976) met wie zij 4 kinderen krijgt, overleden te Apeldoorn op 22 maart 1996; 7. Hillegonda (Gonnie) Diemer, geboren op 29 oktober 1913 te Marrum, gehuwd op 16 april 1941 te Scheemda met Willem Martinus Venekamp (1912-@), fabrikant te Groningen, met wie zij @ kinderen krijgt, overleden te Assen op 8 december 2006; 8. Martje Jeltina (Max) Diemer, geboren op 30 juli 1915 te Marrum, gehuwd op 25 oktober 1945 te Winschoten met Albert Pieter Jager (1912-@) met wie zij 3 kinderen kreeg, grossier te Hoorn, overleden te Rhenen op 22 maart 2007; 9. kind (jongetje), levenloos geboren op 19 augustus 1916. Helaas stierf Martje Jeltina Bakker op 20 augustus 1916, een dag na de bevalling van het negende kind. Vervolgens overleed op 4

oktober 1916 dochter Antje op de leeftijd van 10 jaar. Zij had suikerziekte en in die tijd was er nog geen insuline (dat werd pas in 1921 ontdekt). In die tijd werden patiënten op een dieet gezet van zo min mogelijk eten, net genoeg om niet te verhongeren, om de bloedsuikerspiegel niet te hoog te laten worden. Vermoedelijk werd er in de hectische tijd na het overlijden van haar moeder te weinig aandacht aan haar voeding gegeven. In de overlijdensadvertentie staat dat de lijdensweg van Antje langdurig was. Na Uithuizermeeden werd Geert in 1908 predikant van de gereformeerde kerk in Marrum, in 1921 werd hij predikant van de gereformeerde kerk in Roden en in 1926 werd hij predikant van de gereformeerde kerk in Scheemda. Op 25 oktober 1942 ging hij met emeritaat. Daarna ging hij in Winschoten wonen. Geert Diemer overleed op 17 augustus 1951 in Winschoten. Martje Jeltina Bakker werd geboren op 19 januari 1881 te Zuidhorn en overleed te Leeuwarden op 20 augustus 1916 na de bevalling van haar negende kind, 35 jaar oud. Zij was de dochter van Klaas Bakker en Antje van Dijken. Anekdoten over dit gezin: Evert Diemer is jullie oudvader. Hij werd geboren op 2 november 1834 te Borger. Op 13 oktober 1865 trouwde hij te Dwingeloo met Annigje Kerssies. Zij kregen zes kinderen (de eerste twee kinderen overleden op jonge leeftijd): 1. Grietina Hillegonda Dieemer, geboren te Noordwijk op 12 juli 1866, overleden te Maasland/Noordwijk op 11 oktober 1869, 3 jaar oud; 2. Hillegonda Grietina (Chonda) Diemer, geboren te Noordwijk op 13 januari 1868, overleden te Scharnegoutum op 11 oktober 1874, 6 jaar oud; 3. Grietina Diemer, geboren te Maasland op 19 mei 1870, gehuwd op 20 mei 1900 te Hoogeveen met Willem Masselink (1870-1934, een bakker uit Hoogeveen), met wie zij 6 kinderen krijgt (waaronder ds E. Masselink), overleden te Hoogeveen op 25 juli 1925; 4. Frederik Diemer, geboren te Scharnegoutum op 4 mei 1874, gehuwd in 1894 met Alberdina Sikkens (1874-1945), met wie hij 11 kinderen krijgt, overleden te Mac Bain (Michigan U.S.A.) op 30 mei 1928; 5. Geert Diemer, geboren te Scharnegoutum op 2 mei 1876 (jullie betovergrootvader); 6. Hendrik Diemer, geboren te Scharnegoutum op 13 februari 1879, gehuwd op 13 april 1905 met Maria Boer (1880-1953), met wie hij 5 kinderen kreeg, overleden te Rotterdam op 4 oktober 1966. Evert overleed te Hoogeveen op 8 maart 1921 in het huis van zijn dochter te Hoogeveen.. Annigje Kerssies werd geboren op 10 april 1837 te Eemster, Dwingeloo, en overleed te Marrum op 12 juni 1911. Zij was de dochter Geert Roelofs Kerssies en Grietje Jans Westerhof. Anekdoten over dit gezin: De schoonfamilie: De vader van Annigje Kerssies (1802-1881) was afgescheiden predikant in het Drentse Dwingeloo. De familie Kerssies is het oudste predikantengeslacht van de Gereformeerde Kerken na 1834. Sinds 1834 leverden vijf generaties van vader op zoon een predikant. Een uitgebreide stamboom van de familie Kerssies is opgenomen in het boek "De afgescheidenen van 1834 en hun nageslacht" en gaat terug tot 1704. Evert: Aanvankelijk was Evert landbouwer, maar in 1865 werd hij op 31-jarige leeftijd de eerste predikant van de Christelijk Afgescheiden Gemeente (later gereformeerde kerk) te Sassenheim. Evert was tevens predikant in Noordwijk- Binnen. Iedere zondag preekte hij eerst in Noordwijk en liep daarna naar Sassenheim om nogmaals te preken (weer of geen weer en dat langs de betrekkelijk ongebaande wegen van toen). Slechts zelden maakte hij van een rijtuig gebruik. In 1868 werd hij predikant van de Christelijk Gereformeerde Kerk te Maasland. In 1871 vertrok hij naar Meliskerke. Na onenigheid in de kerkenraad, werd hij eind 1873 geschorst en losgemaakt (de heemkundige kring Walcheren heeft in 2005 aan de hand van kerkenraadsnotulen een artikel geschreven over ds Diemer en de kerkenraad van Meliskerke). Van 1874 tot 1879 stond hij in Scharnegoutum. Van 1881 tot 1893 stond hij in Hollandscheveld, waar hij weer problemen kreeg. De classis schorste hem op 3 augustus 1892 en maakte hem los. Evert maakte bezwaar tegen de losmaking. Hij ging uiteindelijk op 1 maart 1893 met vervroegd emeritaat. Van 1895 tot 1909 diende hij de gereformeerde kerk in Schoonoord. Van hem is bekend dat hij 's zaterdagsavonds langs de schepen in het Oranjekanaal bij Schoonoord liep en vroeg: "Ben jullie Gereformeerd?" Bij bevestigend antwoord wees hij dan de schippers de kerk, waar ze

zondag werden verwacht. Op leeftijd gekomen kon hij hele dagen met een gouwenaar in zijn mond voor de boeken van Merle d'Aubigné (de schrijver van de geschiedenis van de hervorming) zitten, "nagaande de gangen en wegen Gods met zijn strijdende kerk op aarde". Na hun periode in Schoonoord (vanaf 1909) woonden Evert Diemer en Annigje Kerssies in bij het gezin van Geert en Martje Jeltina te Marrum. Annigje stierf in 1911 in Marrum. Evert overleed in 1921 bij zijn dochter thuis in Hoogeveen. Evert was een man met een moeilijk karakter die weleens botste met gemeenteleden hetgeen twee losmakingen tot gevolg had. Annigje was een zachtmoedige, lieve vrouw. Als het erg moeilijk werd, ging ze naar buiten en zocht ze troost in de natuur. Oma Zaagman kan zich nog herinneren dat haar opa (Geert Diemer) veel van zijn moeder hield. Hendrik: Het inkomen van een predikant in de afgescheiden kerken was niet groot. Evert en Annigje konden alleen de studie theologie van Geert betalen. Hendrik was daarom genoodzaakt om na de mulo te gaan werken en als bakkersknecht en broodbezorger in zijn levensonderhoud te voorzien. De avonduren besteedde hij aan zelfstudie die de weg baande naar leidinggevende functies. Hij vervulde diverse bestuurlijke functies. Zo was hij oprichter en eerste voorzitter van het CNV (Christelijk Nationaal Vakverbond), idem van de Bond van Chr. Drukkerspatroons. Hij was directeur en hoofdredacteur van het protestants-christelijke dagblad De Rotterdammer (later gefuseerd met dagblad Trouw), lid van de gemeenteraad van Rotterdam (ARP) en van de provinciale staten van Zuid-Holland. In een boekje over de levensloop van Hendrik Diemer staat vermeld: "Diemer groeide op in een weinig bemiddeld, orthodox-calvinistisch predikantenmilieu. Respect voor het christelijke gebod van de naastenliefde nam er naar eigen zeggen een voorname plaats in, vooral door het voorbeeld van zijn vrome moeder." Frederik: Frederik emigreerde in 1893 op 18-jarige leeftijd naar de Verenigde Staten en trouwde daar in 1894 met Alberdina (Dina) Sikkens, wiens ouders enkele jaren voor haar geboorte vanuit Groningen waren geëmigreerd. In het boekje "Dutch American Voices" van prof. Brinks zijn twintig brieven van/namens Frederik opgenomen die een goed beeld geven van het (harde) leven op de boerderij. Frederik kon nooit helemaal van de opbrengst van de boerderij leven en moest er timmerklusjes e.d. bij doen om rond te kunnen komen. In november 1910 schrijft oudste zoon Evert (dan 15 jaar) een brief aan opa Evert Diemer dat een goed beeld geeft van de situatie thuis. Hij schrijft dat hij en zijn broers en zusje elke week naar catechisatie gaan. Ze hebben de hele zomer op de boerderij gewerkt. Hij heeft met zijn vader hout gezaagd op het nieuwe stuk land. Ze hebben een paard en 3 koeien. Ze hadden 2 varkens, maar die zijn deze herfst naar de slager gegaan. Ze hebben ook een paar schapen. De kippen doen het goed, ze leggen 5 dozijn eieren per dag. Een dozijn eieren brengt 36 cent op, zo schrijft de kleinzoon aan zijn opa. In de laatste brief d.d. 3 juni 1928 schrijft Dina Diemer-Sikkens dat Frederik door een ongeluk om het leven is gekomen. Hij was aan het werk bij een school en door een windstoot werd een deel van de school naar binnen geblazen. Zijn compagnon kon ternauwernood ontsnappen en is snel hulp gaan halen, maar de hulp kwam te laat. De weduwe schrijft dat het een voorrecht is dat ze verzekerd is dat Frederik nu in het Vaderhuis is. Frederik werd 54 jaar. Dina richt haar brief aan Geert en Martje Diemer. Zou ze niet geweten hebben dat Martje al in 1916 was overleden? De brieven van Frederik na 1916 waren wel alleen aan Geert gericht. Hij wist het dus wel. Een kleinzoon van Frederik (de oudste zoon van de hiervoor genoemde Evert), genaamd Frederik Diemer (geboren op 18 juni 1928) werd predikant van de Christian Reformed Church. De traditie om predikant te worden zette zich dus voort in Amerika. Frederik Hendrik Diemer is jullie oudgrootvader. Hij werd geboren op 27 november 1793 te Groningen en gedoopt op 29 november 1793 in de Martinikerk. Frederik Hendrik was wever/landbouwer en sloot zich in april 1836 bij de afgescheidenen aan. Frederik Hendrik trouwde op 5 november 1819 te Borger met Hillechien Mos. Zij kregen acht kinderen: 1. Hendrik Diemer, geboren te Borger op 16 augustus 1820, gehuwd op 27 september 1845 te Staphorst met Geesien Hooiveld (1814-1861), geen kinderen bekend,

predikant te Staphorst (1845) en Bodegraven (1847), overleden aan tyfus te Bodegraven op 30 augustus 1848, 28 jaar oud; 2. Egbert Diemer, geboren te Borger op 3 juni 1823, gehuwd op 12 mei 1858 te Borger met Lammegien Oving (1833-1870) met wie hij 6 kinderen kreeg, hertrouwd op 21 april 1875 te Emmen met Jantien Timmermans (1826-1901), landbouwer in Borger, overleden te Emmen op 31 oktober 1899; 3. Annechien Diemer, geboren te Borger op 27 januari 1826, gehuwd op 10 januari 1852 te Westerbork met Jannes Reinink (1825-1892), met wie zij 1 kind kreeg, overleden te Westerbork op 23 november 1917; 4. Willemina Diemer, geboren te Borger op 15 januari 1829, gehuwd op 27 december 1851 te Borger met ds Willem Velting (1820-1861), sinds 1851 predikant te Borger, uit welk huwelijk 2 kinderen worden geboren (zie hieronder), overleden te Borger op 21 oktober 1857, 28 jaar oud; 5. Henderkien Diemer, geboren te Borger op 31 januari 1832, gehuwd op 9 mei 1857 te Borger met Jan Meijering (1819-1901) met wie zij 2 kinderen kreeg, overleden te Borger op 17 juni 1913; 6. Evert Diemer, geboren te Borger op 2 november 1834 (jullie betovergrootvader); 7. Willem Diemer, geboren te Borger op 9 april 1837, gehuwd op 1 augustus 1861 te Zwolle met Netta Arendina Hendrika van Beek (1842-1929) met wie hij 12 kinderen kreeg, predikant te Sluis (1860), Stadskanaal (1861), Alphen aan de Rijn (1864), dokkum (1874), Wijhe (1891), emeritus (1897), ouderling ger. Kerk Apeldoorn, redacteur van A.R. weekblad "Het Noorden", overleden te Apeldoorn op 10 maart 1926; 8. Jan Diemer, geboren te Borger op 17 december 1839, gehuwd op 3 december 1868 te Rijnsburg met Engeltje Glasbergen (1848-1887) met wie hij 9 kinderen kreeg, hertrouwd op 16 januari 1890 te ? met Cornelia Guldmond (1839-1922), predikant te Drogeham (1872), Gameren (1876), Oldehove (1879), emeritus (1910), overleden te Zuidhorn op 20 september 1915. Heel bijzonder voor die tijd: alle kinderen bereiken de volwassen leeftijd (wel overlijden 2 kinderen op 28-jarige leeftijd). Frederik Hendrik overleed te Borger op 9 februari 1849. Hillechien Mos werd geboren op 13 maart 1796 te Borger en overleed op 13 juli 1866 te Borger. Zij was de dochter van Hendrik Everts Mos en Annechien Jans Hagedoorn. Anekdoten over dit gezin: Afscheiding: De overheid probeerde de afscheidingsbeweging in de kiem te smoren. Boetes en gevangenisstraffen waren aan de orde van de dag, zelfs inkwartiering van soldaten in de huizen van de afgescheidenen. Naast de straffen die de overheid stelde op overtreding van 's Konings bevelen, waren het ook niet-Afgescheiden, medeburgers die hen het leven moeilijk maakten. Vernieling van eigendommen, ontslag, bedreigingen en fysieke geweldpleging kwamen met grote regelmaat voor. Blijkbaar waren er ook soldaten ingekwartierd bij de familie Diever. In het boek "de afgescheidenen van 1834" staat vermeld: "Een andere door De Cock geïnstitueerde gemeente in Drenthe was Borger (15 maart 1836), waar hij in 1837 de kleine Willem Diemer, die in 1854 tot de eerste generatie te Kampen ingeschreven studenten zou behoren, doopte. Zijn vader Frederik Henderk Diemer (1793-1849) was daar landbouwer en zijn moeder Hillechien Mos had hem, onder toezicht van de ingekwartierde soldaten, in haar boezelaar verborgen naar het gezelschap meegenomen waar De Cock preekte." In het boek "Wij, eenvoudige Drentse lui" van Ger de Leeuw staat over deze doopdienst het volgende vermeld: "Zo werd op 1 mei 1837 aldaar een zoon van F.H. Diemer door De Cock gedoopt. De samenkomst werd toen onderbroken door de komst van de burgemeester, die vergezeld werd door de politie. Burgemeester J. Alingh sprak: "In naam des konings gebied ik, dat dit kind niet gedoopt zal worden", waarop De Cock antwoordde: "In de Naam van de Koning der Koningen, gebied ik U, dat dit kind wél gedoopt zal worden", waarop de burgemeester de doop liet doorgaan. Zo werd in Borger het eerste kind 'onder het zwaard' gedoopt. Deze dopeling heette Willem Diemer en is later predikant geworden." Willem Diemer behoorde in 1854 bij de eerste studenten die aan de theologische school te Kampen werden ingeschreven. In september 1841 staat in de krant dat de koning toestaat dat de afgescheidenen te Borger en Exlo een gemeente mogen oprichten en hun godsdienstoefening mogen houden in het huis van B. Diemer te Borger. Blijkbaar is niet iedereen het daar mee

eens. Over het geweld tegen de afgescheidenen staat in het boek “Wij, eenvoudige Drentse lui” van Ger de Leeuw het volgende vermeld: “Op 27 december 1841 was het nog weer eens raak: tien ruiten van de voorzanger H. Koopman te Drouwen werden ingeslagen en ook de pas gebouwde kerk van de christelijke afgescheidenen, in de hof van de boerderij van Berend Diemer moest het ontgelden. Hier werden negen ruiten in drie ramen ingeslagen.” Ook blijkt uit dit boek dat de afgescheidenen regelmatig werden uitgejouwd. Mede door deze godsdienstige spanningen kwam een grote landverhuizing op gang. In de periode 1845-1872 emigreerden alleen al vanuit Drenthe 1.321 landverhuizers naar Amerika. Een groot aantal van hen behoorden tot de afgescheiden kerken. In het boek ‘Wij, eenvoudige Drentse lui’ is een alfabetisch overzicht opgenomen van alle Drentse landverhuizers uit die periode. Er zijn geen leden van de familie Diemer geëmigreerd in deze periode. Pas in 1893 emigreert Frederik Diemer (een zoon van Evert Diemer en Annigje Kerssies) naar Amerika. Egbert Diemer: Egbert (een broer van jullie betovergrootvader Evert Diemer) was landbouwer en laat de notaris op 10 oktober 1889 (hij is dan 66 jaar) op zijn verzoek verkopen: 2 drachtige paarden, 6 koeien, 2 kalven, 2 vaarzen, 5 pinken, 10 Drentse ooschappen en 4 varkens. Hij had 6 kinderen: 2 dochters en 4 zonen. Slechts 1 zoon werd volwassen en die koos ervoor om sergeant te worden. Geen opvolger dus. Blijkbaar was het geen optie om de boerderij over te laten nemen door zijn neef Frederik Diemer (een zoon van jullie betovergrootvader Evert Diemer). Hij emigreert in 1893 naar Amerika om daar een boerderij te beginnen. Dat valt niet mee. In 1910 heeft Frederik 1 paard, 3 koeien, een paar schapen en kippen. Hij kan niet rondkomen van de boerderij en moet dus timmerwerk en andere klussen erbij doen.

Willemina Diemer: Over de echtgenoot van Willemina Diemer en over de voogd van haar kinderen vond ik informatie op de website “gereformeerdekerken.info” (geschiedenis van de gereformeerde particuliere synode Drenthe): “Door ziekte en gebrek konden predikanten hun werk soms niet meer naar behoren verrichten. Al enige tijd was de gezondheid van de predikant van Borger besproken; in de vergadering van 1853 bleek echter duidelijk, dat hij ‘door aanhoudende ongesteldheid onbekwaam was tot zijne bediening’. Borger wilde graag iemand anders beroepen, maar een predikant kon je natuurlijk niet zomaar aan de dijk zetten. Dat moest behoorlijk geregeld worden. De provinciale vergadering besloot daarom ‘akkoord te gaan met zijn ontbinding [uit het ambt] onder voorwaarde dat de gemeente van Borger in zijn behoeften zal voorzien door hem per jaar vrije woning, aardappelen, turf en fl. 25 te geven, terwijl de classis Aalden fl. 75 en de beide andere classes elk fl. 50 zullen moeten bijdragen’. Maar Borger vond dat te duur. ‘De [provinciale] vergadering betreurt de hardnekkigheid van de gemeente zeer’. Maar in 1855 was de gezondheid van de predikant gelukkig weer aan de beterende hand en bleek dat emeritaat helemaal niet nodig was en Borger wilde hem toen toch weer aannemen. ‘De vergadering besluit de zaak vooreerst op zijn beloop te laten’. De predikant overleed in 1861.” “Fonds voor predikantsweduwen en -wezen. In 1861 kwam een stevige brief binnen van de voogd van de kinderen van wijlen ds. W. Velting (1820-1861) van Borger, die dat jaar juist overleden was. De voogd eiste de hulp van de provincie, omdat de classis Aalden en de gemeente Borger geen cent wilden betalen. De provinciale vergadering besloot de man ‘te bestraffen om zijn verregaande hardigheid in de brief’ en men raadde hem aan eerst een nauwkeurige opgave van de opbrengst van de goederen van de predikant in te leveren bij de kerkenraad. Mocht ondersteuning nodig zijn en zou de kerkenraad het niet kunnen betalen, dan kon hij zich wenden tot het classicale fonds en mocht dát onmachtig tot betalen zijn, dan kon altijd nog worden teruggevallen op het provinciale fonds. Uiteindelijk werd besloten voor elk kind fl. 10 per jaar ter beschikking te stellen. Dat was echter helemaal niet naar de zin van de voogd, want deze schreef opnieuw een brief op poten, waarvoor hij ook weer bestraft werd. Sommige synodeleden meenden dat de kinderen uit de opbrengst van de goederen van de predikant best meer konden krijgen dan de fl. 45 die door de voogd was opgegeven (het ging hier vermoedelijk om de opbrengsten uit

landverhuur). De goederen moesten gewoon beter beheerd worden, vonden ze. En wilde de voogd desondanks recht doen gelden op meer ondersteuning, dan moest hij maar eens ter vergadering verschijnen, want er was zo langzamerhand na al die brieven best het een en ander te bespreken. Wat er uit dat enige tijd later gehouden gesprek naar voren kwam is niet duidelijk, maar de kinderen ontvingen in elk geval gedurende enkele jaren een steunbedrag 'om ze uit de moeilijke positie waarin ze verkeren te redden', zo werd in 1865 besloten." Willem Diemer is jullie oudovergrootvader. Hij werd geboren te Groningen op 2 januari 1767 en gedoopt te Groningen op 3 mei 1767. Willem was wever en custos van het Academiegebouw te Groningen. Hij trouwde op 31 januari 1793 te Groningen met Etje van Hol. Zij kregen drie kinderen: 1. Frederik Hendrik Diemer, geboren op 27 november 1793 (jullie oudgrootvader); 2. Bernardus Diemer, geboren te Groningen op 23 december 1796, gedoopt te Groningen op 25 december 1796, gehuwd op 24 mei 1817 te Borger met Mallena Welling (1787-1870), met wie hij 7 kinderen krijgt, wever, overleden te Borger op 14 mei 1864; 3. Geert Willems Diemer geboren te Groningen op 3 maart 1800, wever, gehuwd op 17 mei 1827 te Odoorn met Harmtje Koobs Nagelders (1805-1870) met wie hij 8 kinderen krijgt, overleden te Exloo op 3 mei 1875; 4. Hendrikjen Diemer, geboren te Scheemda op 2 januari 1803. Etje overlijdt in 1807. Vervolgens trouwt Willem op 24 april 1814 te Westeremden, Groningen, met Wubbigje Jans (Wibbegien Jannes) (1773- 1818), met wie hij 2 kinderen krijgt: 5. Wubbegijn Diemer, geboren te Stedum op 7 juli 1814, gehuwd op 14 juni 1839 te Sleen met Hendrik Pieters Hoving (1812-1849) met wie zij 1 kind kreeg, overleden te Emmen op 12 mei 1876; 6. Jans Diemer, wever, geboren te Stedum op 16 november 1817, gehuwd op 16 juli 1845 te Odoorn met Aaltien Oving (1811-1865), met wie hij 2 kinderen kreeg, overleden te Odoorn op 21 maart 1867. Wubbigje overlijdt op 15 december 1818 te Westeremden. Hij verhuisde naar Exloo (Odoorn) waar hij bij zijn zoon Geert woonde. Hij is overleden te Odoorn (Borger-Odoorn) op 9 augustus 1828. Etje van Hol (Ettien van Hol of Eltje van Oll) werd gedoopt te Groningen op 31 augustus 1766 en overleed te Groningen/Odoorn op 27 april 1807. Zij was de dochter van Bernardus Gerritz van Hol en Hendrikje Assijs. Fridrich Heinrich Diemer is jullie oudbetovergrootvader. Hij werd gedoopt op 2 oktober 1724 te Wolfenbüttel, Duitsland. Hij vertrok (evenals zijn broer) naar de Nederlanden waar hij zich in Groningen vestigde als leerlooier. Hij trouwde op 18 maart 1751 te Slochteren, Groningen, met Wibbigje Hendriks Sluurman, met wie hij 6 kinderen kreeg: 1. Jan Hendrik Diemer, geboren en gedoopt te Groningen op 2 januari 1752, gehuwd te Groningen op 7 maart 1780 met Grietje Eman (1748- 1819), met wie hij 5 kinderen kreeg, pruikenmaker, overleden te Groningen op 17 maart 1814; 2. Henderica (Henrica) Diemer, geboren en gedoopt te Groningen op 22 mei 1757; 3. Hendrik Diemer, geboren en gedoopt te Groningen op 16 oktober 1760; 4. Geert Diemer, geboren en gedoopt te Groningen op 7 maart 1764; 5. Willem Diemer, geboren op 2 januari 1767, jullie oudovergrootvader; 6. Geerssien Diemer, gedoopt te Groningen op 26 juni 1774, gehuwd met Samuel Tjapko Draisma, met wie zij 1 kind kreeg, overleden te Groningen op 17 januari 1848. Hij is overleden te Groningen op 7 januari 1783. Wibbigje Hendriks werd geboren te Slochteren en overleed te Groningen. Zij was de dochter van Hendrik Geerts. Hans Heinrich Diemer is jullie stamvader. Hij werd geboren op 21 juni 1677 te Oberbronn, Duitsland. Hans Heinrich vertrekt uit Oberbronn. Wellicht heeft zijn vertrek te maken met het feit dat Oberbronn in 1697 definitief deel gaat uitmaken van Frankrijk en geen deel meer is van het Duitse Rijk (Heilige Roomse Rijk). Al rond 1688 had Lodewijk XIV (de Zonnekoning) o.a. delen van de Elzas geannexeerd. Zijn expansiepolitiek levert hem de vijandschap van praktisch heel Europa op en een alliantie onder de onbuigzame houding van koning-stadhouder Willem III bestrijdt hem op alle fronten. Bij de vrede van Rijswijk (1697) weet Frankrijk de Elzas (en dus ook Oberbronn) te behouden. Hans Heinrich vestigt zich zo'n 500 km verderop in het Duitse Wolfenbüttel waar hij tuinier (Hof und Lüstgärtner) wordt van August Willem, de hertog van

Brunswijk-Wolfenbüttel (1662-1731). De hertog was niet onomstreden. Hij was weinig geïnteresseerd in politiek en liet de beslissingen over aan zijn corrupte minister op wie hij verliefd was. De hertog was homoseksueel en interesseerde zich vooral voor kunst, opera en architectuur. Blijkbaar kan Hans Heinrich het goed vinden met de hertog, want de oudste zoon van Hans Heinrich wordt naar de hertog vernoemd en de hertog is zelfs aanwezig bij de doop van het jongetje. De bijna 40 jarige Hans Heinrich trouwde op 4 februari 1717 te Wolfenbüttel met de 25 jarige Anna Elisabeth Steinmann. Zij kregen drie kinderen: 1. Dochter, naam onbekend; 2. Augustus Willem Diemer, geboren te Wolfenbüttel op 8 oktober 1719 (de doop vond plaats in tegenwoordigheid van de hertog van Brunswijk-Wolfenbüttel, die vriendelijk toestond dat dit kind naar hem werd vernoemd), gehuwd op 18 november 1745 te Groningen met Grietje Masman (1723-?), met wie hij 3 kinderen kreeg; 3. Friedrik Heinrich Diemer, geboren en gedoopt te Wolfenbüttel op 2 oktober 1724, jullie oudbetovergrootvader. Hij is begraven te Wolfenbüttel op 13 juni 1729. Friedrik Heinrich was dus op zijn vierde al wees. Anna Elisabeth Steinmann werd gedoopt op 6 januari 1692 te Wolfenbüttel, Duitsland. Zij was de dochter van Andreas Steinmann, wagenmaker, en Anna Sophia Damhardt. Zij werd begraven op 8 juli 1726 te Wolfenbüttel, Duitsland. Andreas Diemer is jullie stamgrootvader. Hij werd geboren in juni/juli 1641 te Oberbronn, Duitsland. Hij was meubelmaker en schepen (Schreiner und Gerichtsesschöffer) te Oberbronn. Hij trouwde in 1675 met Anna Margaretha. Eén kind bekend: Hans Heinrich Diemer. Hij overleed te Oberbronn op 28 november 1733. Andreas Diemer is jullie stamovergrootvader. Hij werd geboren in 1605 te Oberbronn en trouwde op 7 november 1632 te Oberbronn met Ottilla Hansdr. Schmidt (1608-?). Andreas Diemer (Diehmer) is jullie stambetovergrootvader. Hij werd geboren omstreeks 1575 te Mertzweiler en was in 1632 (ten tijde van het huwelijk van zijn zoon) woonachtig te Mertzweiler in de Elzas. Toch heeft hij blijkbaar ook in Oberbronn gewoond (zo'n 13 km verderop), want zijn zoon wordt in 1605 in Oberbronn geboren.